Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

►**B**

ДИРЕКТИВА 93/119/ЕО НА СЪВЕТА

от 22 декември 1993 година

относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване

(ОВ L 340, 31.12.1993 г., стр. 21)

Изменена с

		Официален вестник		
		№	страница	дата
►**M1**	Регламент (ЕО) № 806/2003 на Съвета от 14 април 2003 година	L 122	1	16.5.2003
►**M2**	Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 година	L 3	1	5.1.2005

▼B

ДИРЕКТИВА 93/119/ЕО НА СЪВЕТА

от 22 декември 1993 година

относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 43 от него,

като взе предвид предложението на Комисията ([1]),

като взе предвид становището на Европейския парламент ([2]),

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет ([3]),

като има предвид, че Директива 74/577/ЕИО на Съвета ([4]) установи правила за зашеметяването на животни преди тяхното клане;

като има предвид, че Европейската конвенция за защита на животните при умъртвяване чрез клане бе одобрена от името на Общността с Решение 88/306/ЕИО на Съвета ([5]); като има предвид, че обхватът на Конвенцията е по-широк от съществуващите правила на Общността в тази област;

като има предвид, че националните закони относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване имат въздействие върху условията за конкуренция и съответно върху функционирането на общия пазар на селскостопански продукти;

като има предвид, че съответно е необходимо да се установят общи минимални стандарти за защита на животните по време на клане или умъртвяване, за да се гарантира рационалното развитие на производството и да се ускори изграждането на вътрешния пазар за животни и животински продукти;

като има предвид, че по време на клане или умъртвяване трябва да се спестят всички ненужни болки или страдания на животните;

като има предвид, че въпреки това е необходимо да се регламентира извършването на научни и технически експерименти, както и да се вземат предвид специфичните изисквания на някои религиозни обреди;

като има предвид, че правилата трябва да гарантират задоволителната защита по време на клане или умъртвяване на животните, които не са обхванати от Конвенцията;

като има предвид, че в декларацията за защита на животните, представляваща приложение към Заключителния акт на Договора за Европейския съюз, Конференцията призовава Европейския парламент, Съвета и Комисията, както и държавите-членки при разработването и изпълнението на законодателството на Общността във връзка с общата селскостопанска политика изцяло да зачитат изискванията, свързани с хуманното отношение към животните;

като има предвид, че при това действията на Общността трябва да са в съответствие с изискванията, произтичащи от принципа на субсидиарност, предвиден в член 3б от Договора;

като има предвид, че Директива 74/577/ЕИО следва да се отмени,

---

([1]) ОВ C 314, 5.12.1991 г., стр. 14.
([2]) ОВ C 241, 21.9.1992 г., стр. 75.
([3]) ОВ C 106, 27.4.1992 г., стр. 15.
([4]) ОВ L 316, 26.11.1974 г., стр. 10.
([5]) ОВ L 137, 2.6.1988 г., стр. 25.

▼B

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

1. Настоящата директива се прилага при придвижването, настаняването, фиксирането, зашеметяването, клането и умъртвяването на животни, предназначени за производство на месо, кожи, кожухарски кожи и други продукти, както и при методите за умъртвяване на животни за целите на ветеринарномедицинския контрол.

2. Настоящата директива не се прилага за:

— техническите и научните експерименти, свързани с посочените в параграф 1 процедури, извършвани под надзора на компетентните органи,

— животни, умъртвявани при културни или спортни прояви,

— дивеч, умъртвяван в съответствие с член 3 от Директива 92/45/ЕИО.

Член 2

За целите на настоящата директива се приемат следните определения:

1. *кланица*: всяко помещение, включително съоръженията за придвижване или настаняване на животните, използвано при клането на животните с търговска цел, предвидено в член 5, параграф 1;

2. *придвижване*: разтоварване или прекарване на животни от платформи за разтоварване, кошари или обори към кланиците до помещенията или местата, където се извършва клането;

3. *настаняване*: държането на животни в кошари, обори, навеси или открити терени, използвани от кланиците, за да им се осигурят необходимите грижи (вода, храна, почивка) преди клане;

4. *фиксиране*: прилагането върху животните на процедури за обездвижване с цел улесняване на зашеметяването или умъртвяването;

5. *зашеметяване*: всеки процес, прилаган при животните, водещ незабавно до загуба на съзнанието, която продължава до умъртвяването;

6. *умъртвяване*: всеки процес, причиняващ смъртта на животното;

7. *клане*: причиняване смърт на животното чрез пълно обезкървяване;

8. *компетентен орган*: централният орган на съответната държава-членка, притежаващ правомощия да извършва ветеринарни проверки, или всеки орган, на който той е делегирал тези правомощия.

   Но в държавите-членки религиозните органи, от чието име се извършва клането, са компетентни да прилагат и контролират изпълнението на специалните разпоредби, отнасящи се до клането според някои религиозни обреди. По отношение на въпросните разпоредби отговорността за действията на този орган се носи от официалния ветеринарен лекар, както е предвидено в член 2 от Директива 64/433/ЕИО.

▼B

Член 3

Придвижването, настаняването, фиксирането, зашеметяването, клането или умъртвяването на животните се извършват по начини, които намаляват до минимум възбудата, болката и страданието им.

ГЛАВА II

Изисквания към кланиците

Член 4

Устройството, помещенията и съоръженията на кланиците са предназначени и се експлоатират по такъв начин, че да намаляват до минимум възбудата, болката и страданието на животните.

Член 5

1. Еднокопитните и преживните животни, свинете, зайците и птиците, вкарани в кланицата за клане, се:

а) придвижват и при необходимост настаняват в съответствие с разпоредбите на приложение А;

б) фиксират в съответствие с разпоредбите на приложение Б;

в) зашеметяват преди клане или умъртвяват незабавно в съответствие с разпоредбите на приложение В;

г) обезкървяват в съответствие с разпоредбите на приложение Г.

2. Изискванията на параграф 1, буква в) не се прилагат при клане на животни посредством специфични методи при религиозни ритуали.

3. За да се спазят общите принципи на Договора, компетентните органи на държавите-членки могат за обектите, отговарящи на изискванията за дерогация по силата на членове 4 и 13 от Директива 64/433/ЕИО, член 4 от Директива 91/498/ЕИО и членове 7 и 18 от Директива 71/118/ ЕИО, да разрешат дерогации от параграф 1, буква а) по отношение на едрия рогат добитък и от параграф 1, буква а) и от методите за зашеметяване и умъртвяване, предвидени в приложение В по отношение на птиците, зайците, свинете, овцете и козите, при условие че са спазени изискванията, предвидени в член 3.

Член 6

1. Инструментите, оборудването и апаратурата, използвани за фиксиране, зашеметяване или умъртвяване, трябва да са проектирани, изработени, поддържани и използвани по такъв начин, че да се получи бързо и ефективно зашеметяване или умъртвяване в съответствие с разпоредбите на настоящата директива. Компетентните органи проверяват съответствието на инструментите, оборудването и апаратурата, използвани за фиксиране, зашеметяване или умъртвяване, с горепосочените принципи и редовно извършват проверки, за да установят дали те се поддържат в добро състояние и могат да изпълняват посоченото по-горе предназначение.

2. На местата за клане се поддържат подходящо резервно оборудване и инструменти за използване в извънредни случаи. Това оборудване се поддържа в добро състояние и редовно се инспектира.

▼B

Член 7

Забранява се лица, които нямат необходимите знания и опит за хуманното и ефективно изпълнение на тези задачи в съответствие с изискванията на настоящата директива, да извършват дейности по придвижване, настаняване, фиксиране, зашеметяване, клане или умъртвяване на животни.

Компетентните органи гарантират, че лицата, извършващи клането, притежават необходимите умения, способности и професионална компетентност.

Член 8

Инспекциите и контролът в кланиците са отговорност на компетентните органи, на които винаги се осигурява свободен достъп до всички части на кланиците с цел установяване спазването на настоящата директива. Но подобни инспекции и контрол могат да се извършват заедно с проверките за други цели.

ГЛАВА III

Клане и умъртвяване извън кланиците

Член 9

1. Когато животните, посочени в член 5, параграф 1, се колят извън кланиците, се прилага член 5, параграф 1, букви б), в) и г).

2. Въпреки това държавите-членки могат да предоставят дерогации от параграф 1 по отношение на птиците, зайците, свинете, овцете и козите, клани или умъртвявани от техните собственици за лична консумация извън кланиците, при условие че се спазва член 3 и свинете, овцете и козите са зашеметени предварително.

Член 10

1. Ако животните, посочени в член 5, параграф 1, се колят или умъртвяват с цел контрол на заболяванията, това се извършва в съответствие с приложение Д.

2. Животните, отглеждани заради кожите им, се умъртвяват в съответствие с приложение Е.

3. Бракуваните еднодневни пилета, определени в член 2, параграф 3 от Директива 90/539/ЕИО, както и ембрионите в люпилните, предназначени за унищожаване, се умъртвяват възможно най-бързо в съответствие с разпоредбите на приложение Ж.

Член 11

Членове 9 и 10 не се прилагат за животните, които трябва да се умъртвят по спешност.

Член 12

Ранените или болните животни се умъртвяват на място. Въпреки това компетентните органи могат да разрешат транспортирането на раненото или болното животно с цел клане или умъртвяване, при условие че подобно транспортиране не причинява допълнителни страдания на животното.

▼B

ГЛАВА IV

Заключителни разпоредби

Член 13

1. Ако това е целесъобразно, Съветът с квалифицирано мнозинство и по предложение на Комисията приема правила за защитата на животните при клане или умъртвяване, различни от предвидените в настоящата директива.

2. а) приложенията към настоящата директива се изменят от Съвета по предложение на Комисията в съответствие с предвидената в параграф 1 процедура, особено с цел тяхното адаптиране към постиженията на научно-техническия прогрес;

б) допълнително, в срок до 31 декември 1995 г., Комисията представя на Съвета доклад, изготвен на базата на становището на Научния ветеринарен комитет, заедно със съответните предложения относно използването по-конкретно на:

— пистолети със свободно изстрелван куршум, прилаган към мозъка, или газове, различни от посочените в приложение B, или комбинация от същите за зашеметяване, и по-специално въглероден двуокис за зашеметяването на птици,

— газове, различни от посочените в приложение B, или комбинация от същите за умъртвяване,

— всяка друга научно призната процедура за зашеметяване или умъртвяване.

Съветът взема решение по тези предложения с квалифицирано мнозинство;

в) чрез дерогация от буква а) в срок до 31 декември 1995 г. Комисията в съответствие с процедурата, предвидена в член 16, предава на Постоянния ветеринарен комитет заедно със съответните предложения доклад, изготвен на базата на становището на Научния ветеринарен комитет, с оглед регламентирането на:

i) силата и продължителността на електрическия ток, използван за зашеметяването на различните видове животни;

ii) концентрацията на газ и продължителността на въздействието, необходими за зашеметяването на различните видове животни;

г) до влизането в сила на букви б) и в) се прилагат националните закони в тази област в съответствие с общите разпоредби на Договора.

Член 14

1. Експерти на Комисията могат да предприемат проверки на място, доколкото такива са необходими за гарантиране на единното прилагане на настоящата директива. За тази цел те могат да проверят представителна извадка от обекти, за да се уверят, че компетентните органи проверяват спазването на изискванията на настоящата директива от въпросните обекти.

Комисията уведомява държавите-членки за резултатите от направените проверки.

▼B

2. Проверките, посочени в параграф 1, се извършват в сътрудничество с компетентните органи.

3. Държавата-членка, на чиято територия се извършва проверка, осигурява на експертите максимална подкрепа при изпълнението на техните задължения.

4. Подробните правила за прилагането на настоящия член се приемат в съответствие с предвидената в член 16 процедура.

Член 15

При инспекция на кланиците или обектите в трети страни, които са одобрени или предстои да бъдат одобрени с цел да им се разреши износът за Общността в съответствие с нейните правила, експертите на Комисията удостоверяват, че посочените в член 5 животни се колят при условия, които дават гаранция за хуманно третиране и са като минимум еквивалентни на предвидените в настоящата директива условия.

За да бъде разрешен вносът на месо от трета страна, придружаващият такова месо здравен сертификат трябва да се допълва от атестация, доказваща изпълнението на горепосоченото изискване.

▼M1

Член 16

1. Комисията се подпомага от Постоянния комитет по хранителната верига и опазване здравето на животните, учреден с член 58 от Регламент (ЕО) № 178/2002 ([1]).

2. Когато се прави позоваване на настоящия член, се прилагат членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО ([2]).

Периодът, предвиден в член 5, параграф 6 от Решение 1999/468/ЕО, се определя на три месеца.

3. Комитетът приема свой процедурен правилник.

▼B

Член 17

Директива 74/577/ЕИО се отменя считано от 1 януари 1995 г.

Член 18

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, включително наказателни санкции, необходими, за да се съобразят с настоящата директива на 1 януари 1995 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Въпреки това от посочената в параграф 1 дата държавите-членки могат, като спазват основните разпоредби на Договора, да запазят или прилагат на своя територия по-строги разпоредби от съдържащите се в настоящата директива. Те информират Комисията относно всички подобни мерки.

3. Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

([1]) ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1.
([2]) ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

▼B

Член 19

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ А

ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПРИДВИЖВАНЕТО И НАСТАНЯВАНЕТО НА ЖИВОТНИ В КЛАНИЦИТЕ

I. **Общи изисквания**

1. Всяка кланица, чиято експлоатация започва след 30 юни 1994 г., трябва да разполага с подходящи съоръжения и помещения за разтоварване на животните от транспортните средства, като всички заварени кланици трябва да приведат дейността си в съответствие с настоящите изисквания до 1 януари 1996 г.

2. Животните трябва да се разтоварват във възможно най-кратък срок след пристигането им. Ако това е невъзможно, те трябва да бъдат предпазени от неблагоприятните атмосферни условия и да им се осигури необходимата вентилация.

3. Животни, които могат взаимно да си нанесат травми поради разликите във вида, пола, възрастта или произхода им, се настаняват поотделно.

4. Животните трябва да бъдат предпазени от неблагоприятни атмосферни условия. Ако са били изложени на високи температури при висока влажност, трябва да им се осигури необходимото охлаждане с подходящите средства.

5. Условията и здравословното състояние на животните трябва да се инспектират най-малко сутрин и вечер.

6. Без да се накърняват разпоредбите, предвидени в глава VI от приложение I към Директива 64/433/ЕИО, животните, които са били подложени на болка и страдание при транспортирането към кланицата или при пристигане в нея, както и неотбитите животни се колят незабавно. Ако това е невъзможно, те трябва да се отделят и заколят във възможно най-кратък срок, ненадхвърлящ два часа. Животни, които не могат да ходят, не се влачат до мястото на заколването, а се умъртвяват на място или, ако това е възможно и не води до допълнително страдание, се пренасят с количка или платформа до мястото за спешно клане.

II. **Изисквания за животни, транспортирани без контейнери**

1. Ако кланиците имат съоръжения за разтоварване на животни, тези съоръжения трябва да имат подова настилка, която не позволява подхлъзване, и по целесъобразност да са снабдени със странични прегради. Мостовете, рампите и проходите трябва да са снабдени със страници, перила или друг вид предпазни средства, предотвратяващи падането на животните. Рампите за влизане или излизане трябва да имат минималния възможен наклон.

2. При разтоварване трябва да се полагат грижи животните да не се плашат, възбуждат или малтретират, както и да не се преобръщат. Животните не трябва да се вдигат за главата, рогата, ушите, краката, опашката или руното по начин, причиняващ болка или страдание. Когато е необходимо, те трябва да се водят поотделно.

▼M2

3. Животните трябва да се придвижват внимателно. Местата за преминаване на животните трябва да бъдат така конструирани, че да се сведе до минимум рискът от нараняване на животните, и така разположени, че да се използва стадният им инстинкт. Инструментите, предназначени за водене на животните, трябва да бъдат използвани единствено за тази цел и само за кратки периоди от време. Използването на инструменти, които подлагат животните на електрошокове, трябва да се избягва, доколкото е възможно. При всички случаи тези инструменти се използват само при възрастни животни от рода на едрия рогат добитък и при възрастни свине, които отказват да се движат и само когато има място да се придвижват напред. Електрошоковете не трябва да продължават повече от една секунда, трябва да бъдат правилно разпределени във времето и трябва да бъдат прилагани само върху мускулите на задните крайници. Електрошоковете не трябва да бъдат използвани многократно, ако животното не реагира.

▼B

4. Особено чувствителните части на животното не трябва да се удрят, нито да се прилага натиск върху тях. По-конкретно — опашките на животните не се мачкат, извиват или чупят, а очите не се хващат. Не се нанасят удари или ритници.

5. Животните не трябва да се отвеждат до мястото за клане, ако не могат да бъдат заклани незабавно. Ако не бъдат заклани незабавно при пристигането, те трябва да бъдат настанени.

6. Без да се накърняват дерогациите, предоставяни съгласно членове 4 и 13 от Директива 64/433/ЕИО, кланиците трябва да разполагат с достатъчно кошари за адекватно настаняване на животните, защитени от въздействието на неблагоприятните атмосферни условия.

7. В допълнение към спазването на предвидените в правилата на Общността изисквания помещенията за настаняване трябва да имат:

   — подове, които свеждат до минимум риска от подхлъзване и които не нараняват животните при допир,

   — достатъчна вентилация, като са взети предвид необичайните температури и влажност, които могат да се очакват; при необходимост от механични средства за вентилация трябва да се предвидят резервни съоръжения в случай на техническа неизправност,

   — изкуствено осветление за проверка състоянието на животните по всяко време; по целесъобразност трябва да се предвиди и резервно осветление,

   — ако е необходимо, съоръжения за връзване на животните,

   — ако е необходимо, достатъчни запаси от постелъчен материал за всички животни, настанявани в помещенията за нощен престой.

8. Ако в допълнение към посочените по-горе помещения за настаняване кланиците разполагат и с терени за настаняване без естествен подслон или сянка, за тях трябва да се предвиди подходяща защита от неблагоприятни атмосферни условия. Откритите терени за настаняване трябва да се поддържат в състояние, което да гарантира, че животните са предпазени от физически, химически или други здравни рискове.

9. На животните, които не се придвижват до мястото за клане незабавно след пристигането си, по всяко време се осигурява вода за пиене чрез подходящи съоръжения. Животни, които не се колят до 12 часа след пристигането им, се хранят и впоследствие получават умерени количества храна в подходящи интервали.

10. Животните, които се държат 12 или повече часа в кланицата, се настаняват и, ако е необходимо, връзват по такъв начин, че да лягат без затруднение. Ако животните не са вързани, храната им се дава по начин, позволяващ лесно хранене.

III. **Изисквания за животните, които се доставят в контейнери**

1. Контейнерите, в които се транспортират животните, се преместват внимателно, без хвърляне, изпускане или преобръщане. Ако е възможно, контейнерите с животни се товарят и разтоварват хоризонтално по механичен начин.

2. Животните, доставяни в контейнери с перфорирани или гъвкави дъна, се разтоварват с особено внимание, за да се избегне нараняване. Ако е необходимо, животните се разтоварват от контейнерите индивидуално.

3. Транспортираните в контейнери животни се колят във възможно най-кратък срок; в противен случай, по целесъобразност, те се поят и хранят в съответствие с част II, точка 9.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

ФИКСИРАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ ПРЕДИ ЗАШЕМЕТЯВАНЕ, КЛАНЕ ИЛИ УМЪРТВЯВАНЕ

1. Животните се фиксират по начин, недопускащ болка, страдание, възбуда, нараняване или контузии.

   Въпреки това в случаите на ритуално клане фиксирането на животни от рода на едрия рогат добитък преди клането чрез механичен метод, предназначен да намали болката, страданието, вълнението, нараняванията или контузиите, е задължително.

2. Краката на животните не се връзват, а животните не се окачват да висят преди зашеметяването или умъртвяването. Допуска се окачване на пилета и зайци, при условие че са взети съответните мерки, при зашеметяването животните са в достатъчно удобно положение, за да може зашеметяването да се извърши ефективно и без излишно забавяне.

   Освен това държането на животни във фиксирано положение при никакви обстоятелства не се счита за провесване.

3. Животни, които се зашеметяват или умъртвяват с механични или електрически средства, приложени върху главата, трябва да бъдат разположени по такъв начин, че инструментите да се прилагат и експлоатират лесно, точно и за съответното време. Въпреки това компетентните органи могат, за еднокопитни животни и говеда, да разрешат използването на подходящи средства за ограничаване движенията на главата.

4. Електрошокови средства не се използват за фиксиране, обездвижване или принуждаване на животните да се движат.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ В

ЗАШЕМЕТЯВАНЕ ИЛИ УМЪРТВЯВАНЕ НА ЖИВОТНИ, КОИТО НЕ СЕ ОТГЛЕЖДАТ ЗА КОЖУХАРСКИ КОЖИ

I. РАЗРЕШЕНИ МЕТОДИ

А. **Зашеметяване**

1. Чрез пистолет с възвръщаемо жило.

2. Чрез механичен удар.

3. Чрез електрошок.

4. Чрез въглероден двуокис.

Б. **Умъртвяване**

1. Чрез свободно изстрелван куршум с пистолет или пушка.

2. Чрез електрически ток.

3. Чрез въглероден двуокис.

В. Компетентните органи могат обаче да разрешат обезглавяването и пречупването на гръбначния стълб в областта на врата, както и използването на вакуумна камера като методи за умъртвяването при определени видове, при условие че се спазват член 3 и специфичните изисквания, предвидени в точка III от настоящото приложение.

II. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ЗАШЕМЕТЯВАНЕТО

Зашеметяване не се извършва, ако е невъзможно то незабавно да се последва от обезкървяването на животното.

1. *Парализиращо жило, изстрелвано с пневматичен пистолет*

а) Инструментът трябва да бъде поставен по такъв начин, че жилото да проникне в кората на главния мозък. Изрично се забранява простреляването в тилната част при едрия рогат добитък.

Овцете и козите могат да се простреляват в тилната част, ако наличието на рога прави невъзможно простреляването в челната част. В подобни случаи пистолетът се насочва зад основата на рогата в посока към устата, като обезкървяването започва не по късно от 15 секунди след изстрела.

б) Ако се използва пистолет с възвръщаемо жило, обслужващото лице трябва да проверява след всеки изстрел дали жилото е прибрано изцяло, като в противен случай инструментът не се използва до неговата поправка.

в) Животните не се поставят в специалните боксове за зашеметяване, ако обслужващото лице не е готово да предприеме зашеметяването незабавно. На животните не се поставят ограничители на главата, преди обслужващото лице да е готово за манипулацията.

2. *Механичен удар*

а) Тази манипулация е разрешена единствено при използването на механичен инструмент, нанасящ удар по черепа. Обслужващото лице прилага инструмента в правилно положение, като използва ударник с необходимата сила според упътването на производителя, който да доведе до изпадане в състояние на безсъзнание без фрактура на черепа.

б) Но при малките партиди зайци, ако се прилага ръчно нанасян удар по черепа, това трябва незабавно да доведе до изпадане в състояние на безсъзнание, което да продължи до умъртвяването, като се извършва в съответствие с общите разпоредби на член 3.

▼B

3. *Електрошок*

А. Електроди

1. Електродите трябва да се разположат по такъв начин, че да обхванат мозъка, като позволят токът да мине през него. Трябва да се вземат съответните мерки, за да се гарантира добрата електропроводимост, по-конкретно чрез премахване на пречещата вълна или чрез намокряне на кожата.

2. При индивидуално зашеметяване на животните апаратът трябва да:

а) е снабден с устройство, измерващо съпротивлението на товара и блокиращо работата на апарата, ако не може да се достигне минималната необходима сила на тока;

б) е снабден с устройство за звукова или визуална сигнализация за отчитане продължителността на въздействието;

в) е свързан с устройство, показващо напрежението и токовия товар и разположено по такъв начин, че да се вижда ясно от обслужващото лице.

Б. Електрически ток във водна баня

1. При използване на електрически ток във водна баня за зашеметяване на птици е необходимо нивото на водата да подлежи на регулиране, за да се гарантира добър контакт с главата на птицата.

Силата и продължителността на използвания в този случай ток се определят от компетентните органи, за да се гарантира моменталното изпадане на животното в безсъзнание, което продължава до самата му смърт.

2. При групово зашеметяване на птици във водна баня се поддържа напрежение, достатъчно за постигане сила на тока, водеща до зашеметяване на всички птици.

3. Необходимо е да се вземат съответните мерки за гарантиране правилното протичане на тока, и по-специално — добри електрически контакти и мокрене на захващащите пръстени на краката.

4. Водните бани за птиците трябва да са достатъчно големи и дълбоки спрямо размера на птиците за клане от съответния вид, като водата не прелива на входа. Потопеният във водата електрод покрива цялата вана по дължина.

5. По целесъобразност трябва да се осигури резервно средство за ръчно умъртвяване.

4. *Умъртвяване с въглероден двуокис*

1. Концентрацията на въглеродния двуокис при зашеметяването на свине трябва да е минимум 70 обемни процента.

2. Камерата, в която животните се зашеметяват с въглероден двуокис, и съоръженията, които се използват за прекарването на животните през нея, се проектират, конструират и поддържат по начин, недопускащ нараняване на животните и притискане на гръдния кош и позволяващ оставането им в изправено положение до загуба на съзнанието; съоръженията, използвани за прекарването на животните, както и самата камера трябва да имат подходящо осветление, за да могат свинете да виждат другите свине или околните предмети.

3. В камерата се монтират устройства за измерване концентрацията на газа в зоната на максимално въздействие, които дават ясен зрителен и звуков сигнал при намаляване на концентрацията под необходимото ниво.

4. Свинете се поставят в заграждения или контейнери, позволяващи им да се виждат взаимно, като се прехвърлят в газовата камера до 30 секунди след влизането им в съоръжението. Прехвърлянето им от входа до зоната с най-високата газова концентрация се извършва с максималната възможна бързина, а престоят им в

▼B

тази зона е достатъчно дълъг, за да гарантира оставането им в безсъзнание до умъртвяването.

III. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ УМЪРТВЯВАНЕТО

1. *Свободно изстрелван куршум с пистолет или пушка*

Тези методи, които могат да се използват за умъртвяването на различни видове животни, и по-конкретно едър изкуствено отглеждан дивеч и елени, се разрешават от компетентните органи, които по-специално са задължени да гарантират, че методите се прилагат от персонал с необходимата квалификация в съответствие с общите разпоредби на член 3 от настоящата директива.

2. *Обезглавяване и пречупване на гръбначния стълб в областта на врата*

Тези методи, използвани само за умъртвяването на птици, се разрешават от компетентните органи, които по-специално трябва да гарантират, че методите се прилагат от персонал с необходимата квалификация в съответствие с общите разпоредби на член 3 от настоящата директива.

3. *Чрез електрически ток или въглероден двуокис*

Компетентните органи могат да разрешат използването на тези методи за умъртвяването на различни видове животни, при условие че в допълнение на общите разпоредби на член 3 се спазват специфичните разпоредби, предвидени в част II, параграфи 3 и 4 от настоящото приложение. За тази цел те регламентират силата на електрическия ток и продължителността на използването му, както и концентрацията на въглеродния двуокис и продължителността на въздействие.

4. *Вакуумни камери*

Този метод, използван единствено за умъртвяване без обезкървяване на някои животни за консумация, принадлежащи към някои видове изкуствено отглеждан дивеч (пъдпъдъци, яребици и фазани), се разрешава от компетентните органи, които гарантират освен че методът се прилага в съответствие с общите разпоредби на член 3, също така че:

— животните се поставят в херметическа камера, в която бързо се образува вакуум чрез мощна електрическа помпа,

— вакуумът се поддържа до смъртта на животните,

— животните се съхраняват групово в транспортни контейнери, които могат да се поставят в специално приспособената за целта вакуумна камера.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ Г

ОБЕЗКЪРВЯВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ

1. При зашеметените животни обезкървяването трябва да започне възможно най-бързо след зашеметяването и да се извърши по такъв начин, че да предизвика бързо, изобилно и цялостно обезкървяване. Обезкървяването трябва при всички случаи да се извърши, преди животното да дойде в съзнание.

2. Всички зашеметени животни се обезкървяват чрез прерязване на каротидните артерии или кръвоносните съдове, от които те излизат.

   След прерязването на кръвоносните съдове на животните не се правят превързочни процедури или електрическа стимулация преди приключване на обезкървяването.

3. Когато фиксирането, зашеметяването, окачването и обезкървяването на животните се извършват от едно лице, то трябва да извърши всички тези манипулации последователно с едно животно, преди да пристъпи към извършването им със следващото животно.

4. При обезкървяване на птици чрез автоматични ножове е необходимо да се осигурят резервни ръчни средства, за да може в случай на техническа неизправност птиците да бъдат незабавно заклани.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ Д

МЕТОДИ ЗА УМЪРТВЯВАНЕ ПРИ ОГРАНИЧАВАНЕ И ЛИКВИДИРАНЕ НА БОЛЕСТИТЕ

Разрешени методи

Всеки причиняващ моментална смърт метод, включен в приложение В.

В допълнение компетентните органи могат в съответствие с общите разпоредби на член 3 от настоящата директива да разрешат използването на други методи за умъртвяването на животни в съзнание, при условие че:

— ако използваните методи не причиняват моментална смърт (например пистолети с възвръщаемо жило), се взимат съответните мерки за умъртвяване на животните максимално бързо и при всички случаи преди идването им в съзнание,

— нищо допълнително не се предприема с животните преди констатирането на смъртта им.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ Е

МЕТОДИ ЗА УМЪРТВЯВАНЕ НА ЖИВОТНИ, ОТГЛЕЖДАНИ ЗА ДОБИВ НА КОЖУХАРСКИ КОЖИ

I. **Разрешени методи**

1. Чрез пронизващи мозъка механични устройства.
2. Чрез инжектиране на свръхдоза от лекарства с упоителни свойства.
3. Чрез електрошок, водещ до спиране на сърдечната дейност.
4. Чрез въглероден окис.
5. Чрез хлороформ.
6. Чрез въглероден двуокис.

Компетентните органи избират най-подходящия метод за умъртвяване в зависимост от вида на животните в съответствие с общите разпоредби на член 3 от настоящата директива.

II. Специфични изисквания

1. *Пронизващи мозъка механични устройства*

а) Инструментът трябва да бъде поставен по такъв начин, че жилото да проникне в кората на главния мозък.

б) Този метод се разрешава само ако е последван от незабавно обезкървяване.

2. *Инжектиране на свръхдоза от лекарства с упоителни свойства*

Използват се само тези анестезиращи средства, дози и методи, които причиняват незабавна загуба на съзнание, последвана от смърт.

3. *Чрез електрошок, водещ до спиране на сърдечната дейност*

Електродите трябва да се поставят така, че да обхващат мозъка и сърцето, като съответно минималният използван ток води до незабавна загуба на съзнание и спиране на сърдечната дейност. При лисиците обаче, при които електродите се поставят в устата и ректума, трябва да се използва ток със средна сила от 0,3 ампера в продължение на минимум 3 секунди.

4. *Чрез въглероден окис*

а) Камерите, в които животните се подлагат на обгазяване, се проектират, конструират и поддържат по такъв начин, че да изключват нараняването на животните и да позволяват контрола върху тях.

б) Животните се въвеждат в камерата след зареждането ѝ с въглероден окис в концентрация минимум 1 обемен процент от източник със 100 % въглероден окис.

в) Газът, произведен от уред, специално приспособен за тази цел, може да се използва за умъртвяване на животни от семейството на невестулките, както и на чинчили, ако тестовете са установили, че използваният газ:

— е охладен в необходимата степен,

— е филтриран в необходимата степен,

— не съдържа дразнещи частици или газове,

— че не е възможно поставянето на животните в камерата, докато концентрацията на въглероден окис не достигне минимум 1 обемен процент.

г) При вдишване газът причинява първо дълбока упойка, а след това сигурна смърт.

д) Животните остават в камерата до смъртта си.

▼B

5. *Чрез хлороформ*

Хлороформът може да се използва за умъртвяването на чинчили, при условие че:

а) камерите, в които животните се подлагат на обгазяване, се проектират, конструират и поддържат по такъв начин, че да изключват нараняването на животните и да позволяват контрола върху тях;

б) животните се внасят в камерата, само ако тя съдържа наситено съединение въздух-хлороформ;

в) при вдишване газът причинява първо дълбока упойка, а след това сигурна смърт;

г) животните остават в камерата до смъртта си.

6. *Чрез въглероден двуокис*

Въглеродният двуокис може да се използва за умъртвяването на животни от семейството на невестулките, както и на чинчили, при условие че:

а) камерите, в които животните се подлагат на обгазяване, се проектират, конструират и поддържат по такъв начин, че да изключват нараняването на животните и да позволяват контрола върху тях;

б) животните се въвеждат в камерата едва след като въздухът в нея съдържа въглероден двуокис в максималната възможна концентрация от източник със 100 % въглероден двуокис;

в) при вдишване газът причинява първо дълбока упойка, а след това сигурна смърт;

г) животните остават в камерата до смъртта си.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ Ж

УМЪРТВЯВАНЕ НА БРАКУВАНИ ЕДНОДНЕВНИ ПИЛЕТА И ЕМБРИОНИ В ЛЮПИЛНИ

I. **Разрешени методи за умъртвяването на пилета**

1. Чрез механични средства, предизвикващи бърза смърт.

2. Чрез въглероден двуокис.

3. Но компетентните органи могат да разрешат използването на други научно признати методи за умъртвяване, ако те отговарят на общите разпоредби на член 3.

II. **Специфични изисквания**

1. *Чрез механични средства, предизвикващи бърза смърт*

а) Животните се умъртвяват чрез устройство, съдържащо бързо въртящи се механично задвижвани умъртвяващи ножове или издатини от стиропор.

б) Капацитетът на устройството трябва да е достатъчно голям, за да се гарантира незабавното умъртвяване на всички животни, дори ако са в голямо количество.

2. *Чрез въглероден двуокис*

а) Животните се въвеждат в среда, съдържаща въглероден двуокис в максималната възможна концентрация от източник със 100 % въглероден двуокис.

б) Животните остават в тази среда до смъртта си.

III. **Разрешени методи за умъртвяването на ембриони**

1. За да се умъртвят незабавно всички съдържащи се в него живи ембриони, цялото количество отпадък на люпилнята трябва да се обработи чрез механичното устройство, упоменато в част II, параграф 1.

2. Но компетентните органи могат да разрешат използването на други научно признати методи за умъртвяване, ако те отговарят на общите разпоредби, посочени в член 3.